

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

I Oddział w Ł. stwierdził, iż I. K. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek PPUH (...) J. K. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 11 czerwca 2012 r. do dnia 12 grudnia 2012 r. włącznie.

W uzasadnieniu wskazano, że w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego Zakład przeprowadził w dniach 18-27.12.2012r. kontrolę u płatnika składek: PPUH (...) J. K. (1) w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Z wyjaśnień złożonych przez płatnika składek - J. K. (1) wynika, że działalność gospodarcza prowadzona była w okresie od 05.06.2012 r. do 12.12.2012 r. W tym czasie płatnik zatrudniał w charakterze pracowników 2 osoby – M. W. i swoją matkę –I. K..

Z dokumentów zewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wynika, że płatnik składek zgłosił I. K. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 11 czerwca 2012 r. w charakterze pracownika w wymiarze pełnego etatu. Zgłoszenia dokonano w dniu 25 czerwca 2012 r., czyli po upływie obowiązującego 7-dniowego terminu.

Następnie w dniu 27 grudnia 2012 r. został przekazany przez w/w płatnika składek dokument wyrejestrowujący I. K. z ubezpieczeń od dnia 13 grudnia 2012 r. Jednocześnie od dnia 13 grudnia 2012 r. nastąpiło również wyrejestrowanie płatnika składek z powodu wykreślenia z ewidencji.

Po upływie krótkiego okresu od daty wskazanej jako dzień powstania obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym tj. do 19 lipca 2012 r. I. K. stała się niezdolna do pracy z powodu choroby. Organ rentowy dodał, że wystąpiono z roszczeniami o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 2 sierpnia 2012 r. do 16 stycznia 2013 r.

Organ rentowy dodał, że płatnik składek: PPUH (...) J. K. (1) wykazał stałe wynagrodzenie zasadnicze I. K. i inne stałe składniki w pełnej miesięcznej wysokości 2700 zł brutto.

J. K. (1) podał, że od momentu zachorowania – tj. od 19 lipca 2012 r. I. K. nie powróciła do pracy, a obowiązki Pani I. K. płatnik wykonywał w tym czasie sam. Płatnik składek, działalność zlikwidował z powodu braku klientów i braku środków finansowych na rozwój firmy. Z przedłożonych w czasie kontroli dokumentów nie wynika, żeby I. K. miała wykształcenie i doświadczenie zawodowe na stanowisku i w branży, którą miała się zajmować w ramach zatrudnienia u Pana J. K. (1). Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Inspektorat ZUS w Z. stwierdził, iż I. K. zawarła umowę o pracę nie dla wykonywania pracy, ale z zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa. Przysługujących osobie o statusie pracownika od podstawy wynoszącej 2700 zł brutto.

/decyzja – k. 80 – 82 akt ZUS dot. I. K./

J. K. (1) reprezentowany przez adwokata w dniu 26 lutego 2013 r. złożył odwołanie od w/w decyzji dot. I. K. i wniósł o:

- uchylenie zaskarżonej decyzji i uznanie, że ubezpieczona podlega od 11 czerwca 2012 r. do 12 grudnia 2012 r. ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu zatrudnienia w firmie PPUH (...),
- sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz bezpodstawne przyjęcie, iż ubezpieczona nie podlegała ubezpieczeniu od dnia 11 czerwca 2012 r. pomimo, iż od tego dnia ubezpieczona pozostawała zatrudniona w firmie PPUH (...) i świadczyła pracę,
- zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5/

Odwołanie od w/w decyzji złożyła także ubezpieczona I. K. w dniu 26 lutego 2013 r. i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 2 – 3 w aktach VIII U 782 /13/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołania wniósł o ich oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonych decyzjach.

/odpowiedź na odwołanie – k. 11 – 12, k. 6 – 7 w aktach VIII U 782/13/

Postanowieniem z dnia 6 maja 2013 r. Sąd połączył sprawę VIII U 782/13 ze sprawą VIII U 779/13 (obecnie: VIII U 986/15) celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 10 w aktach VIII U 782/13/

Decyzją z dnia 25 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, iż M. W. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek PPUH (...) J. K. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 11 czerwca 2012 r. do dnia 12 grudnia 2012 r. włącznie.

W uzasadnieniu wskazano, że w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego Zakład przeprowadził w dniach 18-27.12.2012 r. kontrolę u płatnika składek: PPUH (...) J. K. (1) w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Z wyjaśnień złożonych przez płatnika składek - J. K. (1) wynika, że działalność gospodarcza prowadzona była w okresie od 05 czerwca 2012 r. do 12 grudnia 2012 r. W tym czasie płatnik zatrudniał w charakterze pracowników 2 osoby – M. W. i swoją matkę – I. K..

Z dokumentów zewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wynika, że płatnik składek zgłosił M. W. do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 11 czerwca 2012 r. w charakterze pracownika w wymiarze pełnego etatu. Zgłoszenia dokonano w dniu 25 czerwca 2012 r., czyli po upływie obowiązującego 7-dniowego terminu.

Następnie w dniu 27 grudnia 2012 r. został przekazany przez w/w płatnika składek dokument wyrejestrowujący M. W. z ubezpieczeń od dnia 13 grudnia 2012 r. Jednocześnie od dnia 13 grudnia 2012 r. nastąpiło również wyrejestrowanie płatnika składek z powodu wykreślenia z ewidencji.

Po upływie krótkiego okresu od daty wskazanej jako dzień powstania obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym tj. do 26 lipca 2012 r. M. W. stał się niezdolny do pracy z powodu choroby. Organ rentowy dodał, że wystąpiono z roszczeniami o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 28 sierpnia 2012 r. do 26 września 2012 r. oraz od 3 grudnia 2012 r. do 17 grudnia 2012 r.

Organ rentowy dodał, że płatnik składek: PPUH (...) J. K. (1) wykazał stałe wynagrodzenie zasadnicze M. W. i inne stałe składniki w pełnej miesięcznej wysokości 2500 zł brutto.

Płatnik składek, działalność zlikwidował z powodu braku klientów i braku środków finansowych na rozwój firmy. Z przedłożonych w czasie kontroli dokumentów nie wynika, żeby M. W. miał wykształcenie i doświadczenie zawodowe na stanowisku i w branży, którą miała się zajmować w ramach zatrudnienia u Pana J. K. (1) czyli na stanowisku kamieniarza. Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia Inspektorat ZUS w Z. stwierdził, iż M. W. zawarł umowę o pracę nie dla wykonywania pracy, ale z zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa przysługujących osobie o statusie pracownika od podstawy wynoszącej 2500 zł brutto.

/decyzja – k. 80a – 82a akt ZUS dot. M. W./

Ubezpieczony M. W. uznał w/w decyzję za krzywdzącą i w dniu 26 lutego 2013 r. złożył od niej odwołanie i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji.

/odwołanie – k. 2 – 3 w aktach VIII U 780/13/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5 – 6 w aktach VIII U 780/13/

Postanowieniem z dnia 6 maja 2013 r. Sąd połączył sprawę VIII U 780/13 ze sprawą VIII U 779/13 (obecnie: VIII U 986/15) celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 9 w aktach VIII U 780/13/

J. K. (1) reprezentowany przez adwokata w dniu 26 lutego 2013 r. złożył odwołanie od w/w decyzji dot. M. W. i wniósł o:

- uchylenie zaskarżonej decyzji i uznanie, że ubezpieczony podlega od 11 czerwca 2012 r. do 12 grudnia 2012 r. ubezpieczeniom społecznym jako pracownik z tytułu zatrudnienia w firmie PPUH (...),
- sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz bezpodstawne przyjęcie, iż ubezpieczony nie podlegała ubezpieczeniu od dnia 11 czerwca 2012 r. pomimo, iż od tego dnia ubezpieczony pozostawał zatrudniony w firmie PPUH (...) i świadczył pracę,
- zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5 w aktach VIII U 781/13/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 15 – 16 w aktach VIII U 781/13/

Postanowieniem z dnia 6 maja 2013 r. Sąd połączył sprawę VIII U 781/13 ze sprawą VIII U 779/13 (obecnie: VIII U 986/15) celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

/postanowienie – k. 19 w aktach VIII U 781/13/

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w sprawie VIII U 779/13 oddalił odwołania I. K., J. K. (1) i M. W. od decyzji ZUS:

- z dnia z dnia 25 stycznia 2013 roku; znak (...) - (...),
- z dnia 25 stycznia 2013 roku; znak (...) - (...),
- z dnia 25 stycznia 2013 roku; znak (...) - (...).

/wyrok – k. 61, uzasadnienie – k. 67 – 78/

Apelacje od w/w wyroku złożyli: I. K., M. W. oraz J. K. (1) reprezentowany przez adwokata i Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 20 stycznia 2015 r. w sprawie III AUA 206/14 uchylił Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 19 listopada 2013 r. w sprawie VIII U 779/13 i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Apelacje płatnika i ubezpieczonych zasługują na uwzględnienie bowiem wyjaśnienie wszystkich kwestii koniecznych do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy wymaga uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia podlegania przez I. K. i M. W. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy u J. K. (1).

Wskazał, że sposób rozumowania i końcowy wniosek Sądu Okręgowego należy poddać krytyce. Wymaga przypomnienia, że w myśl ukształtowanego poglądu judykatury uzyskanie objęcia ubezpieczeniem społecznym i prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia jest legalną podstawą zawierania umów o pracę, a nawet może być głównym motywem nawiązania stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny podał, że na gruncie rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że z treści uzasadnienia Sądu Okręgowego jasno nie wynika, czy ostatecznie, w jego ocenie strony jedynie formalnie zawarły (podpisały) umowy nazwane umowami o pracę, czy też jednak faktycznie i rzeczywiście realizowały na ich podstawie elementy charakterystyczne dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę.

Także postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd I instancji, jak i ocena mocy dowodowej zgromadzonego materiału dowodowego, nie zasługuje na akceptację. W rozpoznawanej sprawie zbadać należało, czy umowy o pracę zawarte pomiędzy I. K. a J. K. (1) i między M. W. a J. K. (1) były czynnościami prawnymi, w wyniku których doszło do nawiązania stosunku pracy i wykonywania pracy w myśl przepisów Kodeksu pracy, czy też były czynnościami pozornymi, zawartymi wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, bez zamiaru wykonywania pracy mającej cechy świadczenia charakterystycznego dla stosunku pracy. Ustaleń w tym zakresie, koniecznym do wydania rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy nie poczynił.

Przede wszystkim, jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, płatnik składek J. K. (2) działalność gospodarczą w zakresie cięcia, formowania i wykańczania kamienia prowadził w okresie od 5 czerwca 2012 r. do 12 grudnia 2012 r., a wcześniej w okresie od 1 sierpnia 2011 r. do maja 2012 r. był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako pracownik z tytułu zatrudnienia w firmie (...) (ojca J. K. (1)) zajmującej się stawianiem pomników. Zebrany dotychczas materiał dowodowy jest zbyt skąpy, by dokonać ustaleń jakie te okoliczności skłoniły J. K. (1) do zmiany formy własnego ubezpieczenia z pracowniczego na ubezpieczenie osoby prowadzącej działalność gospodarczą na własny rachunek. Materiał ten nie pozwala także na stwierdzenie czy zatrudnienie dwóch pracowników znajdowało usprawiedliwienie tak w możliwościach finansowych J. K. (1), wzięwszy zwłaszcza pod uwagę fakt, że poza kosztami zatrudnienia pracownika (gdzie ubezpieczenie pracownicze w większości obciąża pracodawcę) musiał jeszcze pokryć koszty własnego ubezpieczenia, jak i w realnych potrzebach prowadzonej przez niego firmy, wzięwszy pod uwagę fakt, że zakresy działalności obydwu firm (...) i jego ojca pokrywały się a firmy miały jedną siedzibę. Zeznania słuchanego w charakterze strony J. K. (1) tych zagadnień nie poruszają.

Poza ustaleniem wymienionych kwestii Sąd Okręgowy winien także zająć się zbadaniem roli jaką ubezpieczona I. K. wcześniej, to jest jeszcze przed zatrudnieniem w firmie syna, pełniła w firmie swojego męża Z. K. (1). Jak bowiem wynika z zeznań ubezpieczonej pracowała ona wcześniej przez kilka lat w firmie męża wykonując te same czynności co później u płatnika J. K. (1). Ustalenie to ma istotne znaczenie w kontekście oceny wiarygodności zeznań twierdzeń przesłuchanych przez Sądem Okręgowym świadków, z których wynika, że widzieli I. K. jak i M. W. realizujących powierzone im zadania. Przy czym jak wynika z zeznań świadka R. C. (1) poprawkę pomnika miał on zlecać firmie (...) „w połowie lipca lub trochę później”. Zlecenie to miała przyjmować ubezpieczona I. K., a prace realizować płatnik J. K. (1) wspólnie z ubezpieczonym M. W.. Z kolei według twierdzeń drugiego świadka Z. K. (2) zamówienie w firmie płatnika składał on pod koniec czerwca 2012 roku a miała je przyjmować I. K.. Sąd I instancji nie podjął się bliżej zbadania ani oceny kwestii kiedy dokładnie słuchani w charakterze świadków klienci J. K. (1) zamawiali u niego swoje usługi. Budzi to zastrzeżenia jeżeli zestawimy chociażby twierdzenia świadka R. C. (1), że rozmawiał bezpośrednio z I.

K. w połowie lipca lub później, a następnie widział M. W. przy wykonywaniu zleconych prac, z niekwestionowanym w sprawie ustaleniem, że od drugiej połowy lipca 2012 roku ubezpieczeni korzystali ze zwolnień lekarskich (I. K. od 19 lipca, a M. W. od 26 lipca). Zastrzeżenia w tym miejscu należy zgłosić do samej techniki sporządzenia uzasadnienia, gdyż po ustalonych faktach Sąd Okręgowy jako dowody, na których się oparł, wskazał m.in. zeznania wszystkich przesłuchanych świadków, to jest R. C. (1), Z. K. (3) i A. B., co pozwala przypuszczać, że uznał je za wiarygodne. Dalej jednak stwierdza, że dowody te ustaleniu faktów posłużyć nie mogły. Nie sposób jest uznać, że nie naruszające reguł swobodnej oceny dowodów, enigmatyczne tylko wskazanie, że świadkowie jedynie jednorazowo korzystali z usług firmy płatnika, bądź są jego pracownikami (A. B.) i z tego tylko powodu w konsekwencji przyjęcie, że ich zeznania nie dają podstaw do ustalenia faktu świadczenia pracy.

Dalej wskazać należy, że Sąd Okręgowy nie odniósł się wcale do dokumentacji medycznej, z której wynika, że przed wystawieniem od dnia 19 lipca 2012 roku zwolnienia lekarskiego z powodu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa i stawów obwodowych I. K. leczyła się z powodu tych schorzeń przez ostatni rok u neurologa, co zresztą sama ubezpieczona w postępowaniu przyznała. Ustalenie tej kwestii będzie miało istotne znaczenie pod kątem oceny czy stan zdrowia faktycznie pozwalał I. K. na wykonywanie obowiązków pracowniczych.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji zajmie się ustaleniem wskazanych kwestii, przede wszystkim zbada okoliczności w jakich doszło do rozpoczęcia prowadzenia własnej działalności przez J. K. (1), zwłaszcza z punktu widzenia opłacalności w zmianie formy ubezpieczenia, rentowności działalności prowadzonej na własny rachunek i realnej potrzeby zatrudnienia pracowników. Zbada sytuację zdrowotną I. K., a także okoliczności w jakich doszło do udzielenia M. W. zaraz po zakończeniu zwolnienia lekarskiego urlopu bezpłatnego, co odniesie do rzeczywistych potrzeb pracodawcy. Zbada także okoliczności i czas w jakim świadkowie widzieli ubezpieczonych przy realizacji obowiązków pracowniczych, ze szczególnym odniesieniem się do obowiązków realizowanych przez I. K. w firmie jej męża mającą wspólną siedzibę z firmą wnioskodawcy. Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy dokona oceny całości zebranego w sprawie materiału dowodowego i stosownie do jego wyników rozstrzygnie sprawę merytorycznie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania.

Na rozprawie w dniu 11 maja 2016 r. pełnomocnik wnioskodawców popiera odwołanie, wnosi o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik ZUS wnosi o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/protokół rozprawy z dnia 11 maja 2016 r. – 00:35:46 – 00:49:25 – płyta CD – k. 229/

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Płatnik składek J. K. (1) prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą PPHU (...) z siedzibą w G.. J. K. (1) od 5 czerwca 2012 r. Przedmiotem działalności gospodarczej jest: cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia.

/wypis z (...) k. 52 akt kontroli ZUS/

Odwołujący się płatnik składek przed podjęciem działalności gospodarczej pracował w zakładzie kamieniarskim u ojca Z. K. (1), który prowadzi tę działalność od około 20 lat.

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

Biuro firmy (...) mieściło się przy ul. (...).

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

J. K. (1) zatrudnił dwie osoby: swoją matkę I. K. oraz M. W..

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

Ubezpieczona I. K. urodziła się (...), nie posiada zawodu.

/zeznania I. K. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:26:49 – 00:36:10 – płyta CD – k. 28, zeznania z dnia 5 listopada 2013 r. 00:10:21 – 00:18:47 – płyta CD – k. 59, zeznania I. K. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:03:08 – 00:11:47 – płyta CD – k. 229/

Ubezpieczona I. K. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę na czas określony w firmie P. P.U.H. (...) J. K. (1) z siedzibą w G. w dniu 11 czerwca 2012 r. na stanowisku menagera firmy w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 2.700 zł brutto miesięcznie. Umowa miała obejmować okres od 11 czerwca 2012 r. do 20 czerwca 2013 r. Miejscem wykonywania pracy miała być siedziba firmy: G. ul. (...).

/umowa o pracę – k. 43 akt kontroli ZUS/

Ubezpieczona I. K. jest matką płatnika składek J. K. (1). Zatrudnił on ubezpieczoną, gdyż miała doświadczenie w podobnej pracy. Pomagała mężowi Z. K. (1) przy prowadzeniu działalności gospodarczej – usługi kamieniarskie.

/zeznania I. K. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:26:49 – 00:36:10 – płyta CD – k. 28, zeznania z dnia 5 listopada 2013 r. 00:10:21 – 00:18:47 – płyta CD – k. 59, zeznania I. K. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:03:08 – 00:11:47 – płyta CD – k. 229/

Ubezpieczona została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 11 czerwca 2012 r. Zgłoszenia dokonano w dniu 25 czerwca 2012 r.

/bezsporne/

W dacie zatrudnienia u płatnika składek I. K. przedłożyła aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku menagera firmy z dnia 10 czerwca 2012 r.

/zaświadczenie lekarskie – k. 39 akt kontroli ZUS/

I. K. w dniach 11 – 12 czerwca 2012 r. przeszła szkolenie wstępne w zakresie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 41 akt kontroli ZUS/

Pracodawca utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, dokument o zapoznaniu pracownika z ryzykiem zawodowym, karta szkolenia wstępnego BHP, zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na powierzonym stanowisku.

/dokumentacja – k. 38 – 43 akt kontroli ZUS/

Ubezpieczona nie otrzymała zakresu obowiązków w formie pisemnej. Do jego obowiązków miało należeć: przyjmowanie klientów w biurze, pokazywanie im asortymentu firmy, jeżdżenie z klientami na cmentarz, sprzątanie biura, robienie kawy czy herbaty klientom.

/zeznania I. K. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:26:49 – 00:36:10 – płyta CD – k. 28, zeznania z dnia 5 listopada 2013 r. 00:10:21 – 00:18:47 – płyta CD – k. 59, zeznania I. K. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:03:08 – 00:11:47 – płyta CD – k.

229, zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

I. K. miała wykonywać swoje obowiązki w biurze przy ul. (...) w G. od godziny 8.00 do 15.00 - 16.00.

/zeznania I. K. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:26:49 – 00:36:10 – płyta CD – k. 28, zeznania I. K. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:03:08 – 00:11:47 – płyta CD – k. 229/

Poza dokumentacją osobowo – płacową pochodzącą ze spornego okresu zatrudnienia brak jest innych dokumentów podpisanych przez I. K., które dotyczyłyby powierzonych jej przez płatnika składek czynności pracowniczych.

/bezsporne/

Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy od 19 lipca 2012 r. i przebywała na zwolnieniu lekarskim do 16 stycznia 2013 r.

/bezsporne, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 44, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 206, k. 208/

Ubezpieczona przed podjęciem zatrudnienia w firmie płatnika składek od około roku leczyła się z powodu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa i stawów obwodowych u neurologa. Dwukrotnie przebywała w szpitalu w 2010 r. i 2011 r.

/zeznania I. K. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:26:49 – 00:36:10 – płyta CD – k. 28, zeznania z dnia 5 listopada 2013 r. 00:10:21 – 00:18:47 – płyta CD – k. 59, zeznania I. K. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:03:08 – 00:11:47 – płyta CD – k. 229, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 206, k. 208/

Ubezpieczona ubiegała się o świadczenie rentowe.

/bezsporne/

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 11 marca 2013 r. ubezpieczona nie została uznana za niezdolną do pracy.

/orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 56/

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 13 sierpnia 2015 r. I. K. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy do 31 sierpnia 2016 r. Lekarz wskazał, że całkowita niezdolność do pracy powstała w czasie pobierani zasiłków chorobowych.

/orzeczenie lekarza orzecznika ZUS – k. 166/

Obowiązki I. K. w trakcie jej nieobecności wykonywał płatnik składek osobiście. Nikt nie został zatrudniony na miejsce ubezpieczonej.

/bezsporne, zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

Płatnik składek rozwiązał z ubezpieczoną stosunek pracy z powodu likwidacji zakładu pracy z dniem 12 grudnia 2012 r.

/świadcstwo pracy – k. 38 akt kontroli ZUS/

Ubezpieczony M. W. został zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na czas określony w firmie P. P.U.H. (...) J. K. (1) z siedzibą w G. w dniu 11 czerwca 2012 r. Miał wykonywać prace związane z produkcją nagrobków oraz obróbką kamienia na stanowisku pracownika fizycznego z wynagrodzeniem 2.500 zł brutto

miesięcznie. Umowa miała obejmować okres od 11 czerwca 2012 r. do 30 września 2013 r. Miejscem wykonywania pracy miała być siedziba firmy: G. ul. (...) oraz cmentarze.

/umowa o pracę – k. 37 akt kontroli ZUS/

Ubezpieczony bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek był bezrobotny.

/bezsporne/

Ubezpieczony zatrudnił M. W., gdyż poszukiwał pracownika do pomocy przy kładzeniu kostki.

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

Ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 11 czerwca 2012 r. Zgłoszenia dokonano w dniu 25 czerwca 2012 r.

/bezsporne/

W dacie zatrudnienia u płatnika składek M. W. przedłożył aktualne zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku kamieniarza z dnia 10 czerwca 2012 r.

/zaświadczenie lekarskie – k. 33 akt kontroli ZUS/

M. W. w dniach 11 – 12 czerwca 2012 r. przeszedł szkolenie wstępne w zakresie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 35 – 36 akt kontroli ZUS/

Ubezpieczony nie otrzymał na piśmie zakresu obowiązków. Do jego zadań miało należeć: kładzenie kostki na cmentarzach wokół pomników i wykonywanie innych prac fizycznych. Obowiązki swoje wykonywał głównie na cmentarzach.

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229, zeznania M. W. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:36:15 – 00:41:30 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:18:47 – 00:21:26, płyta CD – k. 59/

Pracodawca utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonego, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowa o pracę, dokument o zapoznaniu pracownika z ryzykiem zawodowym, karta szkolenia wstępnego BHP, zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na powierzonym stanowisku, świadectwo pracy, wnioski o urlop

/dokumentacja – k. 30 – 37 akt kontroli ZUS/

M. W. swoje obowiązki miał wykonywać w godzinach od 8.00 do 15.00 – 16.00.

/zeznania M. W. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:36:15 – 00:41:30 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:18:47 – 00:21:26, płyta CD – k. 59, zeznania M. W. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:25:48 – 00:35:46 – płyta CD – k. 229/

M. W. przebywał na urlopie wypoczynkowym w okresie od 10 lipca 2012 r. do 25 lipca 2012 r.

/wniosek – k. 32 akt ZUS dot. M. W./

Następnie ubezpieczony stał się niezdolny do pracy od 26 lipca 2012 r. do 26 sierpnia 2012 r. z powodu problemów z kręgosłupem.

/zeznania M. W. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:36:15 – 00:41:30 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:18:47 – 00:21:26, płyta CD – k. 59, zeznania M. W. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:25:48 – 00:35:46 – płyta CD – k. 229, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 206, k. 212, k. 218/

Ubezpieczony przed podjęciem pracy u J. K. (1) także miał kłopoty z kręgosłupem.

/zeznania M. W. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:36:15 – 00:41:30 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:18:47 – 00:21:26, płyta CD – k. 59, zeznania M. W. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:25:48 – 00:35:46 – płyta CD – k. 229, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 206, k. 212, k. 218/

Ubezpieczony w okresie od 27 września 2012 r. do 31 października 2012 r. przebywał na urlopie bezpłatnym ze względów rodzinnych.

/wniosek urlop – k. 31 akt ZUS dot. M. W., zeznania M. W. z dnia 16 maja 2013 r. – 00:36:15 – 00:41:30 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:18:47 – 00:21:26, płyta CD – k. 59, zeznania M. W. z dnia 11 maja 2016 r. – 00:25:48 – 00:35:46 – płyta CD – k. 229, zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

M. W. był ponownie niezdolny do pracy w okresie od 3 grudnia 2012 r. do 17 grudnia 2012 r.

/bezporne, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 206/

Płatnik składek rozwiązał z ubezpieczonym stosunek pracy z powodu likwidacji zakładu pracy z dniem 12 grudnia 2012 r.

/świadczenie pracy – k. 30 akt ZUS dot. M. W./

Płatnik składek z tytułu działalności gospodarczej osiągnął następujące przychody: w czerwcu 2012 r. – 3.560 zł, w lipcu 2012 r. – 3.130 zł, w sierpniu 2012 r. – 2.800 zł, we wrześniu 2012 r. – 2.900 zł, w październiku 2012 r. – 2.000 zł, w listopadzie 2012 r. – 0 zł.

/zestawienie danych do rozliczenia ryczałtu – k. 13 – 22 akt kontroli ZUS, k. 185 – 195/

Płatnik składek z dniem 12 grudnia 2012 r. zlikwidował działalność z powodu braku klientów i braku środków finansowych na rozwój firmy.

/zeznania J. K. (1) z dnia 16 maja 2013 r. – 00:19:12 – 00:26:49 – płyta CD – k. 28 w zw. z zeznaniami z dnia 5 listopada 2013 r. – 00:05:35 – 00:10:21 – płyta CD – k. 59, zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

J. K. (1) jest obecnie bezrobotny. Jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy w G..

/zeznania J. K. (1) z dnia 11 maja 2016 r. – 00:11:47 – 00:25:48 – płyta CD – k. 229/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową, medyczną oraz jedynie częściowo w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań płatnika składek i ubezpieczonych.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom płatnika składek oraz ubezpieczonych, w których wskazywali na zatrudnienie ubezpieczonych u płatnika składek na podstawie umów o pracę, oraz że zatrudnienie to nastąpiło z uwagi na rzeczywistą potrzebę pracodawcy.

Sąd odmówił także wiary świadkom A. B., R. C. (2) co do faktu zatrudnienia I. K. i M. W. u J. K. (1). Świadczenie ci w spornym okresie byli pracownikami ojca J. K. (1), który miał biuro wspólnie z płatnikiem składek co oznacza, że mogli oni widzieć I. K. w biurze gdy np. przychodziła do męża lub do syna, nadto ubezpieczona pomagała wcześniej w pracy mężowi dlatego też świadkowie mogli ją widzieć w biurze. Nadto zdaniem Sądu świadkowie ci zeznali, że widzieli, że ubezpieczonych jak wykonywali jakieś czynności na rzecz płatnika składek albowiem byli oni wówczas pracownikami ojca płatnika składek i zapewne chcieli być lojalni wobec swojego pracodawcy bądź zeznali na korzyść ubezpieczonych i płatnika składek z obawy o utratę pracy.

Zaś jeśli chodzi o zeznania świadka Z. K. (3) to tylko jednorazowo korzystał z usług firmy (...) i mógł widzieć ubezpieczoną jak była przypadkowo w biurze. Natomiast M. W. mógł widzieć przy wykonywaniu obowiązków, gdyż był on także zatrudniony przez ojca płatnika składek.

Nadto przeciwko zeznaniom świadków świadczy także, że fakt, że podali oni, że widzieli ubezpieczonych nawet pod koniec lipca 2012 r. w firmie, a z dokumentacji medycznej i z akt osobowych ubezpieczonych jasno wynika, że I. K. była niezdolna do pracy od 19 lipca 2012 r. do 16 stycznia 2013 r., zaś M. W. był nieobecny w pracy od 10 lipca 2012 r., gdyż przebywał na urlopie wypoczynkowym, a następnie od 16 lipca 2012 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim do 26 września 2012 r. oraz od 3 grudnia 2012 r. do 17 grudnia 2012 r.

Nadto należy wskazać, że ubezpieczony M. W. przebywał na urlopie bezpłatnym w okresie od 27 września 2012 r. do 31 października 2012 r. ze względów osobistych.

A zatem zarówno I. K. jak i M. W. byli nieobecni w pracy przez niemalże cały okres zatrudnienia, który zakończył się w dniu likwidacji firmy tj. 12 grudnia 2012 r. Trudno zatem uwierzyć, iż istniała realna potrzeba zatrudnienia ubezpieczonych w firmie, skoro podczas ich nieobecności nikt nie został zatrudniony na ich stanowiska pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest zatem jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczonych w ramach stosunku pracy. Przeciwno prawdziwości zeznań przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne. Brak jest bowiem jakichkolwiek dokumentów potwierdzających jakąkolwiek działalność ubezpieczonego na rzecz pracodawcy poza dokumentacją pracowniczą. Dokumentacja kadrowa potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia, a nie jest dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy.

Bezspornym jest, że powierzone ubezpieczonym stanowiska były etatami nowoutworzonymi.

W ocenie Sądu wątpliwy jest również zakres obowiązków ubezpieczonych jako pracownika jak i wskazany przez strony czas pracy. Zakres obowiązków nie został sporządzony w formie pisemnej, brak go bowiem w aktach osobowych ubezpieczonych, przedstawionych przez płatnika składek.

Należy wskazać, iż wątpliwości Sądu budzi również kwestia tego, czy płatnika składek było stać na zatrudnienie dwóch pracowników z wynagrodzeniami 2.700 zł (dla I. K.) oraz 2.500 zł (dla M. W.) w sytuacji gdy dopiero zaczynał działalność gospodarczą. Z przedstawionego przez płatnika składek zestawienia przychodów za 2012 r. wynika, iż osiągnął on w niewielkie dochody w spornym okresie.

Mając na względzie powyższe Sąd odmówił wiary płatnikowi składek oraz ubezpieczonym co do faktu, że rzeczywiście świadczyli oni pracę w ramach zawartych umów o pracę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych a także oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zmianami) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. Nr 60 poz. 636 z późn. zm.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.), przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowy o pracę z dnia 11 czerwca 2012 r. do 12 grudnia 2012 r. zawarte między ubezpieczonymi a płatnikiem składek, są nieważne, bowiem zostały zawarte dla pozor.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozor.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozor, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozor, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym to SN stwierdza, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Nadto nadmienić należy, iż w niniejszej sprawie to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli, a więc, że nie miały zamiaru wywołania żadnych skutków prawnych, gdyż pracownik nie podjął wykonywania pracy, a pracodawca świadczenia tego nie przyjmował. Z tych bowiem faktów organ rentowy wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku, I UK 269/2006, LEX nr 328015).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującym zarzutów, że zawarli umowę o pracę jedynie w

celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowaliby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonych decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy ubezpieczonymi a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołujący się osobiście świadczyli pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia ubezpieczonych obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczeni na rzecz płatnika składek w spornym okresie nie wykonali żadnej pracy, albowiem działania podejmowane nie były to czynności w ramach stosunku pracy.

W sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczeni wykonywali pracę na podstawie umów o pracę i łączył ich z płatnikiem składek stosunek pracy. Nie zostało też wykazane, co również jest składnikiem stosunku pracy, podporządkowanie ubezpieczonych poleceniom pracodawcy. W ocenie Sądu, takie ustalenia wykluczają uznanie, że sporne zatrudnienie miało cechy reżimu pracowniczego.

Przede wszystkim zwrócić należy na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie potwierdza, aby płatnik składek kierował pracą ubezpieczonych, w szczególności, aby wskazywał jakiegokolwiek konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy oraz aby zakreślał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez J. K. (1).

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybutywnym. Nie jest jednak jasne, czy wszystkie przejawy kierownictwa pracodawcy muszą występować jednocześnie i z pełnym nasileniem. Zmieniające się warunki i potrzeby świadczenia pracy zrodziły dylemat. Sprowadza się on do pytania czy niewystępowanie w trakcie zatrudnienia (lub występowanie w ograniczonym rozmiarze) poleceń podmiotu zatrudniającego, jak również pozostałych cech kierownictwa, pozwala na uznanie istnienia stosunku pracy. Wydaje się, że odpowiedzią orzecznictwa jest konstrukcja podporządkowania autonomicznego. Sąd Najwyższy przyjął, że podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody (Wyrok SN z dnia 7.09.1999 r., I PKN 277/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 18, wyrok SN z dnia 04.04.2002 r., I PKN 776/00 OSNP 2004 nr 6, poz.94.).

Do koncepcji tej nawiązywał Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (Wyrok SN z dnia 7.03.2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 67, postanowienie SN z dnia 11 października 2007 r., III UK 70/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 366).

W literaturze przedmiotu (T. Liszcz, W sprawie podporządkowania pracownika, (w:) Współczesne problemy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, red. L. Florka i Ł. Pisarczyka, Warszawa 2011, s.120-121) można odnaleźć stanowiska wyrażające dezaprobatę dla wskazanej linii orzeczniczej. Wskazuje się, że koncepcja podporządkowania

autonomicznego może prowadzić do rozmycia pojęcia podporządkowania i do otwarcia prawa pracy dla stosunków samodzielnego zatrudnienia, które nie powinny korzystać z ochrony właściwej dla stosunku pracy (A. Musiała, Głosa do wyroku SN z dnia 7 marca 2006 r., I PK 146/05, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2009, nr 1, poz. 127).

W dyskusji dotyczącej relacji zachodzących między stronami stosunku pracy nie brak również wypowiedzi, że koncepcja podporządkowania autonomicznego koresponduje z dokonującymi się przemianami na rynku pracy (L. Mitrus, Podporządkowanie pracownicze jako zmieniająca się cecha stosunku pracy, (w:) Współczesne problemy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, red. L. Florka i Ł. Pisarczyka, Warszawa 2011, s.126-130). Pomijając wskazane spory, oczywiste jest, że konstrukcja podporządkowania autonomicznego przybliży umowę o pracę do rozwiązań zastrzeżonych dla umów cywilnoprawnych (szczególnie umowy zlecenia). Oznacza to, że w wielu wypadkach niemożliwe będzie precyzyjne odróżnienie podporządkowania pracowniczego od zależności właściwych dla zobowiązania cywilnoprawnego. Przyjmując za punkt odniesienia elastyczną koncepcję podporządkowania autonomicznego, wypada dostrzec, że w jej ramach kierownictwo pracodawcy polega na określeniu czasu i skonkretyzowaniu zadań, przy jednoczesnym nie ingerowaniu w sposób ich realizacji. Analiza dowodów zaoferowanych w trakcie postępowania przez strony, nie pozwala na przyjęcie, że wnioskodawca pracował według takiego modelu.

Oznacza to, że nie ma podstaw do przyjęcia, że odwołujący świadczył pracę w warunkach kierownictwa pracodawcy, nawet przyjmując, że występowało ono w formie podporządkowania autonomicznego.

Konstatacja ta jest ważna, gdy założyć się, że pracy pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy uznał, że strony nie były związane umową o pracę, gdyż sporny stosunek prawny nie nosił konstytutywnej cechy umowy o pracę, wynikającej z art. 22 § 1 k.p., jaką jest pracownicze podporządkowanie.

Kwalifikacja ta ma znaczenie z dwóch powodów. Po pierwsze, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, prowadzi do uznania, że I. K. oraz M. W. nie podlegają ubezpieczeniom społecznym jako pracownicy w spornych okresach.

Zdaniem Sądu ubezpieczeni zostali zatrudnieni jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby, gdyż jak sami ubezpieczeni podali mieli problemy zdrowotne, a byli osobami bezrobotnymi przed nawiązaniem stosunku pracy z J. K. (1).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od J. K. (1), I. K., M. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę po 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 11 ust. 2, w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi odwołującego się.